

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXII, broj 48

29. studenoga 2012.

cijena 200 Ft

Dana 24. studenoga u baranjskome gradu Pečuhu priređen je Državni dan Hrvata. Pokrovitelji ovogodišnje priredbe bili su Ivo Josipović, predsjednik Republike Hrvatske, i János Áder, predsjednik Mađarske

Komentar

Hvalospjev Koljnofu

Špekuliram. Kako se lipo izražavati, kako točno tako napisati stvari i čuti, kako su se te odigravale drugoga novembarskoga vikenda u ovom sridnjegradišćanskom selu. Nadalje, na ki način zahvaliti za novinarsku, glumačku, gledateljsku, diozimateljsku radost ovom selu za te četire dane ke će dugo još pametiti ne samo domaćini, nego svi oni ki su se odazvali pozivu i napunili prostorije, dvoranu i hrvatski restoran Levanda danoga vrimena.

Moram najprije začeti kod jednoga od najlipših darov svojega žitka, kojega sam za svoje riči i djelovanje dobila od koljnofskoga izvrsnoga umjetnika Ferenc Taschnera. Za nas novinare ponekad je i gruba sudbina. Posebno kad čujemo, kako jedni govore da to pišemo, što hoćemo, drugi su pak skloni človika s perom izvikavati prez osnove i prava lažljivcem, treći pak se zbantuju samo zavolj toga, jer se je negdo zeo hrabrost i ufao se je kritizirati. To je jedna strana medalije, a ova druga strana je rijetka, ali tim lipša, ganutljiva i nevjerovatna. Moram vam reći da ta koljnofska slika već krasi stijenu mojega stana, postala je nagrada nad nagradami, jer je napravljena s mukom i strpljenjem i darovana iz čistoga srca, za priznanje osobe i nje djelatnosti. Ali ov komentar danas je upućen, zvana ovoga maloga uvoda, kako kaže i veliki prijatelj sela Marin Relja, „magičnomu“ Koljnofu, kade se spolom zgodaju povijesne stvari i kamo ćemo se morati polako i odseliti toliko zbivanja, svečevanj i zanimljivih spravišćev imaju. Kad je ne tako zdavno negdo izjavio da je Koljnof središće hrvatske kulture, a onda od sebe razumljivo da i hrvatsko srce Gradišća, mogli smo to i s nevjeroj primiti, ali za ovim čudom, što je sve skupa doživilo cijelo selo pred kratkim, morat ćemo se prikdati toj istini. Da su rutinirani glumci za dvajsetimi ljeti zopet stali na pozornicu, da je dr. Franjo Pajrić samo tako, iz maloga prsta istresao cijeli tekst igrokaza, čija je štorica bazirana na stvarnom prepetenju, jur samo od sebe je manje čudo. Da se je onda na teatarski večer napunila cijela dvorana kulturnoga doma, i cijela publika je skupa jačila, u burnom aplauzu, iz ugarskoga jezika prik Mate Šinkovića presadjenju hrvatsku Veneziju, to je bila fantazija slušati i viditi. Ki uopće nisu hteli zbog ove ili one uvrede dojtii, ki apsolutno nisu vidjeni na nikakovi hrvatski priredba u prošlosti, još i oni su bili znatiželjni, kako će ispasti na bini Šinkovićeva povidajka iz 1967. ljeta. S obnovljenim kazališnim društvom su se Koljnofci u kulturnom smislu postali perfektniji. Neditlja je tu savršenost još bolje dokazala u okviru folklornoga programa s već garniturov tamburašev. Tancoši Koljnofskoga kola izašli su u ples s bivšimi člani, a ženska klapa Golubice, vjerna slavljii petnaestljetnoga postojanja, dostojno se je predstavila. Samo da još muška klapa stane skupa iznova i Koljnofci neće imati nikakove prepreke u letenju do vrhunca. Da je Koljnof jur ciljano centar i hrvatskih intelektualcev iz svih krajev, važna štacija i raznih turističkih ekipov, i to više nije tema za diskusiju. Projdući tajedan je stavio, morebit najfriže u cijelom našem orsagu, pod povećalo i za predavanje Domovinski boj Hrvatske, u širom svečevanju oslobođenih generalov. Ovde će na pozivu MLADIK-a jur od subote nastupati u adventu različite hrvatske grupe, ali šlag na torti ipak bude sredinom decembra, koncert popularne klape Cambi. Znači, imamo još čuda-česa za proslaviti pod hrvatskimi oblaki u ovom kraju, zato i pripada sad hvalospjev Koljnofu!

-Tiho-

„Glasnikov tjedan“

Očuvanjem temeljnih kulturnih vrijednosti, hrvatskoga školstva, zastupanjem jasnih političkih ciljeva možemo očuvati hrvatski identitet u Mađarskoj, u čemu nam je potrebna svekolika pomoć matične i naše države. Hrvatska zajednica u Mađarskoj možda je najbolje organizirana hrvatska manjina uopće, kazao je nakon susreta s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj, u sklopu ovogodišnjeg Državnog dana Hrvata održanog u Pečuhu 24. studenoga, predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović, te dodao kako Hrvatsku i Mađarsku vežu stoljetne veze, a njihove su manjine veli-

vlastitih ustanova Hrvata u Mađarskoj, od vrtića, škola, znanstvenog zavoda, kulturnih centara, izdavačke kuće, medija, muzeja do kazališta. Pri tome je podsjetio kako Hrvati u Mađarskoj nisu zastupljeni u Mađarskom parlamentu jer su takvi zakonski propisi. Dodao

je kako glede toga postoje određena očekivanja te se nada zadovoljavajućem rješenju u skoro vrijeme.

Predsjednik Josipović u svom govoru na otvaranju Državnog dana Hrvata u Pečuhu, u prepunoj dvorani Centra Kodály, koja je bila premala da bi primila sve koji su željeli nazočiti svečanosti, kazao je kako činjenica da se predsjednik Áder prihvatio pokroviteljstva nad Danom Hrvata ukazuje koliki ugled uživa hrvatska manjina

„Očuvanjem temeljnih kulturnih vrijednosti, hrvatskoga školstva, zastupanjem jasnih političkih ciljeva možemo očuvati hrvatski identitet u Mađarskoj“

ka i čvrsta poveznica između dviju zemalja. S njegovim riječima složio se i predsjednik Mađarske János Áder koji je naglasio kako uzoran odnos Hrvatske i Mađarske traje već stoljećima te kako ni u Europi ni u svijetu nema primjera da dvije susjedne države žive tako dugo bez rata i sukoba. To je tradicija koja obvezuje, a zajedničko članstvo u Europskoj Uniji omogućiti će nove i važne oblike suradnje i na polju zaštite manjina. Obadvojica predsjednika u svojim izjavama naglasila su kako je stvaranje institucionalnog okvira osobito važno kako bi bolje upoznali tradiciju i očuvali sve one vrijednosti koje smo nagomilali tijekom više stoljeća.

Predsjednik Josipović je kazao kako nije iznenađen organiziranošću Hrvata u Mađarskoj i njihovim naporima na polju izgradnje institucionalne baze u održavanju HDS-a, najvišega političkog predstavništva Hrvata u Mađarskoj. Pozdravio je napore i izrazio divljenje snažnom mrežom

u Mađarskoj. Opstanak Hrvata u Mađarskoj zajednička je odgovornost, reče u svom govoru predsjednik Mađarske János Áder.

Hrvati u Mađarskoj ponosni su na sve ono što ih čini Hrvatima, i sačuvali su sve ono što će njihovu djecu, unuke i potomke činiti Hrvatima, dodao je predsjednik Áder naglašujući kako im to omogućava i Ustav Mađarske koji kaže kako su oni dio mađarske političke zajednice i državnopravni čimbenik. Ustavopravna garancija znači pravo, ali i odgovornost za zajednicu Hrvata u Mađarskoj koja je dobro organizirana, aktivna i djelatna. Znamo da možemo računati i računamo na nju. Na djecu i stare, znanstvenike i učenike, radnike i seljake, na sve građane Mađarske hrvatske nacionalnosti, zaključio je predsjednik Áder, te dodao kako je naš zadatak predati svojoj djeci sačuvane vrijednosti.

Branka Pavić Blažetin

BUDIMPEŠTA – Čvrsta suradnja mađarske i hrvatske vlade te međusobni posjeti na visokoj razini nastavljaju se potkraj studenog i početkom prosinca. U Budimpešti je 28. studenog održana sjednica Mješovitog odbora za manjine Hrvatska–Mađarska, 30. studenoga slijedi sjednica Međuvladina odbora za suradnju Hrvatske i Mađarske te političke konzultacije hrvatskoga državnog tajnika Joška Klisovića s mađarskim državnim tajnikom Zsoltom Némethom i državnim tajnicom za europske poslove Enikő Győri, 3. prosinca potpredsjednici vlada Neven Mimica i Tibor Navracsics sudjelovat će u Budimpešti u projektu „Zajedno u Europu“.

Državni dan Hrvata 2012. u Pečuhu

Na svečanosti se okupilo više od tisuću Hrvata iz svih krajeva Mađarske

U suorganizaciji Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj, 24. studenoga u baranjskome gradu Pečuhu priređen je Državni dan Hrvata. Pokrovitelji ovogodišnje priredbe bili su Ivo Josipović, predsjednik Republike Hrvatske, i János Áder, predsjednik Mađarske, koji su i svojom nazočnošću uveličali tradicionalnu svečanost Hrvata u Mađarskoj. Posebno je upućen poziv hrvatskoj mladeži u Mađarskoj, koja je u okviru Dana Hrvata mogla nazočiti dvodnevnom programu u Pečuhu, ujedno i Susretu hrvatske mladeži u Mađarskoj. Kao što je već postalo tradicijom, Hrvati svih regija u Mađarskoj, od Bačke – preko Podravine, Baranje i Pomurja – do Gradišća i Pešte, odnosno Budimpešte, prvo su se okupili na hrvatskome misnom slavlju koje je služeno u pečuškoj prvostolnici. U nastavku su svi gosti mogli pogledati izložbu pod naslovom „Tisućustogodišnje veze Hrvata i Mađara“, koju je u predvorju Centra Kodály postavio Hrvatski klub Augusta Šenoe. Državnu su svečanost obilježili svečani govori, dodjele državnih odličja i kulturni program naših slavljenika – pečuških kulturnih, odnosno odgojno-obrazovnih udruga i ustanova, koje ove godine slave važne obljetnice.

Svečanost u povodu utemeljenja samostalne krovne udruge Hrvata u Mađarskoj

Prvi Državni dan Hrvata održan je u studenom 2000. godine u Sambotelu, povodom obilježavanja 10. obljetnice utemeljenja prve samostalne hrvatske krovne udruge, Saveza Hrvata u Mađarskoj. Otada se Dan Hrvata priređuje svake godine u drugoj hrvatskoj regiji u Mađarskoj, a treći put domaćini te važne priredbe bili su Hrvati Baranjske županije.

U Hrvatskome klubu Augusta Šenoe predsjednik Josipović sreo se s predstavnicima hrvatske zajednice u Mađarskoj

Dolaskom u Pečuh, 24. studenoga, na proslavu Državnoga dana Hrvata u Mađarskoj, predsjednik Republike Hrvatske stigao je najprije u Hrvatski klub Augusta Šenoe gdje se sastao s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj, na čelu s Mišom Heppom, predsjednikom HDS-a, Josom Ostrogoncem, predsjednikom Saveza Hrvata u Mađarskoj, Angelom Šokac Marković, dopredsjednikom HDS-a, Jozom Solgom, voditeljem Ureda HDS-a, te voditeljima ustanova u HDS-ovoj nadležnosti, a sastanku su nazočili i voditelji ustanova od posebnog značenja za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj.

Ivo Josipović zadržao se u jednosatnom razgovoru s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj. Njega je s nazočnima upoznao Mišo Hepp koji je potom u razgovoru s predsjednikom naglasio položaj, potrebe i probleme hrvatske zajednice u Mađarskoj, napore na polju očuvanja identiteta, ocrtao je institucionalnu bazu Hrvata u Mađarskoj u nadležnosti HDS-a i njene potrebe, problem parlamentarnog predstavnštva Hrvata u Mađarskoj...

U Hrvatskome klubu Augusta Šenoe predsjednik Josipović dao je ekskluzivni intervju glavnoj i odgovornoj urednici Hrvatskoga glasnika.

U izjavi za novinare mnogobrojnih hrvatskih televizijskih i radijskih te novinskih kuća iz Republike Hrvatske, okupljene u dvorištu Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe, Ivo Josipović je kazao kako su odnosi Mađarske i Hrvatske u zaštiti manjina uzorni te ocijenio kako je hrvatska zajednica u Mađarskoj jedna od najorganiziranijih hrvatskih zajednica izvan Republike Hrvatske. Priznao je kako ima problema, ali da su oni vezani uz financiranje dodajući kako je u ovim vremenima krize teško naći dovoljno sredstava za kulturu, znanost... Naglasio je bogatstvo i širinu institucionalne baze Hrvata u Mađarskoj, te podsjetio kako Hrvati u Mađarskoj nisu zastupljeni u Mađarskom parlamentu jer su u Mađarskoj takvi zakonski propisi. Dodao je pri tome kako postoje određena očekivanja i nada da će se i to pitanje riješiti.

Predsjednik HDS-a Mišo Hepp hrvatsko izaslanstvo, na čelu s predsjednikom Ivom Josipovićem, kao i nazočne predstavnike Hrvata u Mađarskoj poveo je na ručak gdje su se nastavili neslužbeni razgovori.

Misa u pečuškoj prvostolnici

Već po običaju, Dan je počeo okupljanjem u pečuškoj prvostolnici misnim slavljem na hrvatskome jeziku koje je predvodio mons. dr. Marin Srakić, nadbiskup đakovačko-osječki, a s njime suslužili župnici okolnih i udaljenijih hrvatskih naselja u Mađarskoj, kojoj je nazočilo više stotina hrvatskih vjernika. Na početku mise okupljene goste i vjernike, među njima posebno đakovačko-osječkog nadbiskupa, pozdravio je pečuški biskup dr. György Udvardy. Izrazivši dobrodošlicu, on je između ostalog podsjetio na višestoljetnu zajedničku povijest dviju susjednih biskupija i njezinih vjernika, pri tome je uputio poziv i na jačanje veza budućnosti pri čemu će, kako reče biskup Udvardy, prvi korak biti proslava 300. obljetnice kipa Judske Gospe, tradicionalno štovane i u krugu hrvatskih vjernika. U svojoj prigodnoj propovijedi đakovačko-osječki nadbiskup mons. dr. Marin Srakić izrazio je zadovoljstvo s dosadašnjim zalaganjem hrvatske zajednice u Mađarskoj i pozvao na daljnje očuvanje i njegovanje materinskoga hrvatskoga jezika, kulture, običaja i vjere. Pri tome je kao temelj svega posebno istaknuo ulogu obitelji, koja je nezamjenjiva u

Predsjednik Ivo Josipović u Hrvatskom klubu Augusta Šenoe sastao se s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj, na čelu s predsjednikom HDS-a Mišom Heppom i predsjednikom SHM Josom Ostrogoncem

U pečuškoj prvostolnici misno slavlje na hrvatskome jeziku predvodio je mons. dr. Marin Srakić, nadbiskup đakovačko-osječki, a s njime suslužili župnici okolnih i udaljenijih hrvatskih naselja u Mađarskoj; misi je nazočilo više stotina hrvatskih vjernika

vjerskom i kulturnom odgoju djece i mladih. Svojim pjevanjem misu je uljepšao Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe iz Pečuha.

Izložba „Tisućustogodišnje veze Hrvata i Mađara“

Nakon mise Hrvati iz svih krajeva Mađarske organizirano i pojedinačno uputili su se u novo gradsko središte kulture u Zsolnayevoj četvrti. Nakon nesmetanog prolaska prilično strogog osiguranja, u predvorju Kulturnog centra Kodály dočekala ih je reprezentativna izložba pod naslovom „Tisućustogodišnje veze Hrvata i Mađara“, koju je postavio Hrvatski klub Augusta Šenoe.

Prvi susret hrvatskog i mađarskog predsjednika Ive Josipovića i Jánoša Ádera – konferencija za novinare

Dok su gosti Državnog dana Hrvata pristizali na svečanost, u prostorijama Centra Kodály upriličen je prvi susret hrvatskoga predsjednika Ive Josipovića i njegova mađarskog kolege Jánoša Ádera.

– Uzorni su dobrosusjedski odnosi koji obilježavaju veze Mađarske i Hrvatske – reče predsjednik Mađarske János Áder nakon susreta s predsjednikom Republike Hrvatske Ivom Josipovićem, s kojim je sudjelovao na Državnom danu Hrvata u Mađarskoj, te održao i pozdravne govore. – Bez primjera je da dva naroda, koji su stoljećima živjeli zajedno, nisu ratovali, niti su imali ozbiljne nesuglasice – dodao je János Áder, te naglasio: ova nas

tradicija obvezuje da dobrosusjedске odnose održimo i onda kada će, nadamo se, za pola godine Hrvatska postati članicom Europske Unije. Predsjednik je podsjetio kako je Mađarska bez ograničenja podupirala pristup Hrvatske Europskoj Uniji, te da je za vrijeme predsjedanja Europskom Unijom nastojala ubrzati pristupne pregovore. Do danas je već 19 država europske zajednice ratificiralo pristup Hrvatske – istaknuo je.

O razgovorima koje je vodio s hrvatskim predsjednikom János Áder reče: bili su suglasni u tome da obostrane gospodarske veze kriju velike mogućnosti, istodobno postoje i zadaće koje odavno čekaju na rješavanje, među njima je i razvijanje željezničkog povezivanja Budimpešte i Rijeke, koja je bitna na području prijevoza robe i putnika. Bilo je riječi i o uspostavljanju mogućnosti da se plinovodom, koji povezuje dvije države, plin ne dostavlja samo prema jugu nego u oba smjera, što je jednako važno za obje države u pogledu gospodarske i energetske sigurnosti. Zatražio je potporu Ive Josipovića da se u Zagrebu otvori mađarski kulturni centar, ujedno ponudio pomoć za stvaranje hrvatskoga kulturnog centra u Budimpešti.

Ivo Josipović zahvalio je Mađarskoj što je neprekidno i ustrajno podupirala Hrvatsku na putu u Europsku Uniju. „Vjerujemo da ćemo 1. srpnja 2013. godine postati punopravnom članicom Europske Unije“ – reče Josipović. Time će se otvoriti nove mogućnosti znanstvene i gospodarske suradnje. U odnosima dviju država mađarsku i hrvatsku manjinu nazvao je važnom poveznicom. Kao što reče, podupiranje nacionalnih manjina pridonosi i jačanju prijateljstva dviju država.

Naglasio je uz ostalo kako je važno da plinovod bude dvosmjernan, diverzificiran, i da u

energetskome smislu budemo neovisni, što je zajednički interes. Predsjednici su se oko nekih aktualnih pitanja složili kako se sudske odluke, donesene bilo u Mađarskoj bilo u Hrvatskoj, moraju poštovati. Po završetku dvostranih razgovora i konferencije za novinare, predsjednici Josipović i Áder zajedno su obišli izložbu „Tisućustogodišnje veze Hrvata i Mađara“, zadržali se u kratkom razgovoru s članicama Hrvatske izvorne pjevačke skupine, iz Dušnoka te su pokazali iznimno zanimanje za prikaz tisućustogodišnjih veza dvaju naroda. Izložbom ih je proveo povjesničar dr. Dinko Šokčević.

Prigodna svečanost

Usljediła je prigodna svečanost u povodu obilježavanja Dana Hrvata, koja je održana u koncertnoj dvorani Centra Kodály. Tražila se i karta više, jer velika dvorana s tisuću sjedala bila je ispunjena do posljednjega mjesta.

Svojom nazočnošću Dan Hrvata uveličali su pokrovitelji priredbe: predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović, predsjednik Mađarske János Áder, nadalje potpredsjednik Hrvatskog sabora Nenad Stazić, nadbiskup đakovačko-osječki Marin Srakić, predstavnici diplomatskih služba Republike Hrvatske i Mađarske, predstavnici vlada Republike Hrvatske i Mađarske, predsjednici županijskih samouprava i načelnici hrvatskih naselja, predsjednici državnih samouprava, zastupnici Skupštine Hrvatske državne samouprave, članovi Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj i predsjednici mjesnih hrvatskih samouprava.

Pozdravne riječi pečuškoga gradonačelnika

U ime grada domaćina i njegovih građana predsjednike dviju država, sve uzvanike i sudionike Državnog dana Hrvata pozdravio je pečuški gradonačelnik **Zsolt Páva**.

„Pečuh je grad ponosan na svoju baštinu, na kulturu, tradiciju, a u tome bogatstvu važno mjesto pripada narodnostima, posebno dvjema najbrojnijima, Hrvatima i Nijemcima. Kada je Pečuh prije dvije godine dobio priliku da postane Europskom prijestolnicom kulture, mislim da je u tome i ta činjenica odigrala vrlo važnu ulogu“ – istaknuo je gradonačelnik Páva, te dodao kako je kulturna samobitnost Hrvata u Pečuhu proteklih godina ojačala, a broj Hrvata porastao za 20 posto.

Već po običaju, u ime domaćina i organizatora prigodne govore održali su **Joso Ostrogonac**, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, i **Mišo Hepp**, predsjednik Hrvatske državne samouprave, koji su se ukratko osvrnuli na postignute rezultate, ali i aktualne probleme Hrvata u Mađarskoj. Zatim su se okupljenima prigodnim govorima obratili predsjednici Mađarske i Republike Hrvatske, **János Áder** i **Ivo Josipović**, pokrovitelji Državnog dana Hrvata.

Dvojica predsjednika nakon dvostranih razgovora dali su izjave za tisak

U Centru Kodály predsjednici su pogledali izložbu „Tisućugodišnje veze Hrvata i Mađara“, koju je postavio Hrvatski klub Augusta Šenoa

Svečani govor Jose Ostrogonca

„Ponovna nazočnost visokih dužnosnika naše domovine i naše matice znači da smo mi Hrvati u ovom podneblju na dobrom putu, da smo priznata narodnost, koja živi s ustavnim pravima u skladu s ustanovljenim međunarodnim standardima, živi s pravom na političko udruživanje, aktivno sudjeluje u osnivanju i preuzimanju kulturnih i odgojno-obrazovnih ustanova, brine se o očuvanju materinskog jezika, tradicije, kulturne baštine, a u godinama velikih manjinskih biračkih izazova ozbiljno živi s pravom da bira i bude biran. Ovo posljednje, nadam se, bit će istina i za parlamentarne izbore u 2014. godini, na koje se trebamo dobro organizirati sukladno novome zakonu” – istaknuo je predsjednik Saveza Hrvata Joso Ostrogonac.

On je uz ostalo izrazio zadovoljstvo redovitim susretima s državnim izaslanstvima matične zemlje prilikom svakog službenog posjeta Mađarskoj, s neskrivenom željom da se upoznaju s radom, uspjesima i problemima, očekivanjima i težnjama Hrvata u Mađarskoj. Kako reče, isto vrijedi i za hrvatska diplomatska predstavništva, koja nas redovito posjećuju diljem Mađarske.

Posebno je pozdravio utemeljenje Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, čije se djelovanje očekuje s velikom zainteresiranošću, tim više jer su Hrvati u Mađarskoj otprije inzistirali na osnivanju takvog ureda. Ukazavši na bogatu prošlost i kulturu Hrvata u Mađarskoj, kao najraznovrsnije manjine izvan granica matične zemlje, uz očuvanje lokalne kulturne baštine, jezika, svojih interesa, istaknuo je važnost zajedničkih ciljeva jer, kako reče, možemo imati različite kulturne i druge interese, ali neophodno je da se različitosti ipak sastanu u jednoj zajedničkoj strategiji, kada je u pitanju opsta-

nak, kulturna autonomija, materinji jezik, borba protiv asimilacije. „Globalizacija, gospodarska kriza, asimilacija, jesu nam neprijatelji, ali trebamo biti uporni, jer imamo čvrst status u Mađarskoj, imamo neovisnu matičnu državu, odnosi dviju država primjereni su, imamo svoje krovne i mjesne organizacije, ustanove, škole, kazalište, izdavačku kuću, klubove, kulturno-umjetnička društva” – oslikao je ukratko postojeće stanje Joso Ostrogonac, te istaknuo kako su prihvaćanjem novoga Statuta na Kongresu Saveza Hrvata prihvatili i nove smjernice u skladu s novima zakonima i izazovima.

Prigodni govor Miše Heppa

U ime Hrvatske državne samouprave i Hrvatske samouprave u gradu Pečuhu, gdje su se školovali i velikani hrvatske književnosti kao što su August Šenoa i Miroslav Krleža i još mnogi drugi, koji je grad 2010. bio predstojnica europske kulture, uzvanike i goste pozdravio je **Mišo Hepp**, predsjednik Hrvatske državne samouprave, koji se ukratko osvrnuo na proteklo razdoblje. „Hrvati u Mađarskoj uvijek su znali da bez

vlastitih ustanova nema opstanka i zato su za sebe zacrtali viziju svoje budućnosti. Zadnjih desetljeća sustavno gradimo svoju mrežu ustanova, što omogućava opstanak Hrvata u Mađarskoj. Novi Ustav, temeljni zakon ove države, i novi Zakon o pravima nacionalnih zajednica omogućili su preuzimanje onih ustanova koje smatramo važnim u životu hrvatske zajednice u Mađarskoj. Hrvatska i mađarska vlada u okviru dobrosusjedskih odnosa čine izuzetno velike napore u tom smislu, a zahvaljujući natječajima Europske Unije, pronalaze se i materijalna sredstva za ostvarivanje tih projekata. Tu bih tek spomenuo izgradnju Hrvatske škole u Budimpešti, rekonstrukciju i dogradnju Hrvatske škole u Pečuhu te izgradnju Učeničkog doma u Santovu kao i rekonstrukciju Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta „Zavičaj“ na otoku Pagu.

U proteklom razdoblju nije bilo godine kada nismo utemeljili ili preuzeli neku od naših vitalnih ustanova. Zato se ove godine Muzeju sakralne umjetnosti, Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu u Santovu, Znanstvenom zavodu, Hrvatskome klubu Augusta Šenoa te neprofitnom poduzeću Croatica i Zavičaju pridružio i Hrvatski školski centar Miroslava Krleže u Pečuhu” – podsjetio je Mišo Hepp.

Kako uz ostalo reče, vitalnost i intelektualnu snagu hrvatske zajednice dokazuju

planovi koje Hrvatska državna samouprava želi ostvariti u budućnosti. Tako je između ostalog istaknuo stavljanje na čvrste temelje djelovanja Hrvatskoga školskog centra u Budimpešti, u suradnji s gradom Pečuhom osigurati nesmetano djelovanje Hrvatskog kazališta u Pečuhu, te pokretanje hrvatskoga gimnazijskog razreda u Gradišću, u jednoj od najboljih gimnazija u Sambotelu.

„Ponosni smo nadalje i na našu domovinu Mađarsku koja je dala značajnu potporu za ulazak Hrvatske u Europsku Uniju. Čim i Hrvatska postane punopravna članica Unije, vjerujemo da će i nama u Mađarskoj biti lakše održavati veze s našom matičnom domovinom. Ponosni smo također i na našu matičnu domovinu koja je ovih dana konačno odahnula jer oslobođanjem hrvatskih generala, Gotovine i Markača, cijeli je svijet priznao neotuđivo pravo Hrvata na obranu vlastite domovine. Želim svima nama lijepo večer, ugodnu zabavu i lijepo druženje, a što je najvažnije dobro zdravlje. Živjeli” – zaključio je Mišo Hepp.

Iz govora predsjednika Jánosa Ádera:

„Kao predsjednik Mađarske pozdravljam sve Hrvate u Mađarskoj povodom njihova blagdana. Dan Hrvata u Mađarskoj održavamo na simboličnome mjestu: Pečuh, ovaj mnogonacionalni, šarolik i vridnostima posebno bogat grad, jedna je od utvrda i mađarske i hrvatske kulture.

Velika je čast da večeras možemo zajedno slaviti s Ivom Josipovićem, predsjednikom Republike Hrvatske. Njegova je nazočnost poruka za nas. Poručuje nam da je opstanak Hrvata, koji čuvaju raznolik narodnu tradiciju, kao zajednice, odgovornost obiju država. Dapače, više od toga: to im je pri srcu.

To je poruka koja proizlazi iz naše prošlosti. Ta osam stoljeća živjeli smo u zajedničkoj državi, štovali jednog kralja, ciljevi su nam bili isti, i onda ako smo pripadali drugome narodu. Na zajedničku državnost Hrvata i Mađara oba naroda mogu se osvrnuti s dostojanstvom i ponosom.

Simbol naše zajedničke prošlosti može biti sudbina Zrinskih, koji su bili spremni dati svoje živote za domovinu. Nikola Zrinski mlađi pak je kao pjesnik epohalnim djelima obogatilo naš jezik i kulturu. Naše naslijeđe bogatili su i naraštaji koji su kroz ljudske vijekove obrađivali zemlju, tkali platno. Hrvatski poljodjelac, obrtnik, ribar, učitelj, svećenik – ljudi u mirnom suživotu sa svim dobrim susjedima Panonije i područja Dunava. (...)

U smislu Temeljnog zakona Mađarske „narodnosti koje žive s nama dio su mađarske

političke zajednice i državotvorni čimbenici”. Ovaj oblik iskaza podjednako utvrđuje prava i obveze. Građani naše domovine hrvatske narodnosti dobro su organizirani, njihova je zajednica djelatna i marljiva. Mi pak znamo da možemo računati, i računamo na njih. Na djecu i stare, znanstvenike i učenike, radnike i poljodjelce. Mađarska računa na učinak svih građana hrvatske narodnosti.

Kada bi prestala riječ u hrvatskom kazalištu, kada ne bi bilo tko će odjenuti prsluk za ples, kada ne bi otvorio klub, kada bi ostala prazna učionica, to ne bi bio gubitak samo za hrvatstvo. Cijela Mađarska bila bi siromašnija” – reče uz ostalo János Áder.

Iz govora predsjednika Ive Josipovića

„Hrvate i Mađare veže duga zajednička povijest, tijekom koje su izgrađene brojne veze. Manjinske zajednice obaju naroda u obje države postale su, mogli bismo slobodno reći, akteri suradnje i razumijevanja. Hrvati u Mađarskoj jedna su od najbolje organiziranih hrvatskih izvandomovinskih manjinskih zajednica, koja je uspješno razvila brojne oblike kulturno-prosvjetnog rada, sačuvala svoj nacionalni identitet i ujedno se potpuno integrirala u mađarsko društvo, u kojem ima i svoje političke predstavnike. Isto se može reći i za Mađare u Hrvatskoj. Obje manjine uživaju poštovanje i visoku razinu zaštite manjinskih prava u zemlji u kojoj žive. Zahvalni smo nadležnim tijelima prijateljske Mađarske koja radu Hrvatske državne samouprave, Savezu Hrvata u Mađarskoj i drugim hrvatskim udrugama i ustanovama daje potrebnu podršku.

Budući da je prošle godine u Republici Hrvatskoj osnovan Državni ured za Hrvate izvan Hrvatske, te je također i prihvaćen novi Zakon o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Hrvatske, uvjeren sam da će i s hrvatske strane podrška prosvjetnom i kulturnom dje-

lovanju Hrvata u Mađarskoj biti na još višoj razini nego do sada. Moj posjet Pečuhu odlična je prilika da se kao predsjednik Republike Hrvatske, a također i kao vaš sunarodnjak, detaljno upoznam s uspjesima i programima budućeg rada organizacija i ustanova Hrvata u Mađarskoj.”

Dodjela godišnjih odličja

Nakon prigodnih i pozdravnih riječi upriličena je svečana dodjela odličja Saveza Hrvata u Mađarskoj i Hrvatske državne samouprave, koja su nagrađenima uručili predsjednici Joso Ostrogonac i Mišo Hepp.

Savez Hrvata u Mađarskoj dodijelio je nagradu **Tamburaškom sastavu „Sumartonski lepi dečki”** za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture i folkloru u Mađarskoj, **Lászlóu Borosu Gyeviu** za istaknutu djelatnost na području vjerskog života Hrvata u Mađarskoj, koji zbog bolesti nije mogao biti nazočan, a nagradu su preuzeli Nandi Dudaš iz Starina i Jenő Brozović iz Križevaca, te **Miši Balažu** za osobit doprinos razvitku hrvatskoga televizijskog programa u Mađarskoj. **Hrvatska državna samouprava** dodijelila je posthumno nagradu **Joki Bunjevcu** za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkog života u Mađarskoj, nagradu je preuzela njegova supruga, **Marti Ronta Horvat** za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj, **Hrvatskom izvornom pjevačkom zboru iz Dušnoka** za istaknutu

Nastup djece pečuškoga Hrvatskog vrtića

KUD „Baranja”

Mons. dr. Marin Srakić, nadbiskup đakovačko-osječki

Zbor i orkestar Hrvatske škole Miroslava Krleže

ličja prikazan je kulturni program u kojem su sudjelovali naši slavljenici.

Program je otvoren stihovima Josipa Gujaša Đuretina „Da se odreknem” u izvedbi Stipana Đurića, glumca Hrvatskog kazališta u Pečuhu. U nastavku programa nastupila su djeca pečuškoga Hrvatskog vrtića, Pjevački zbor i tamburaški orkestar Hrvatske škole Miroslava Krleže, Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe, Stipan Đurić i Orkestar „Vizin”, a program je završen nastupom KUD-a „Baranja”.

Cjelopopodnevni program Državnog dana Hrvata završen je druženjem i domjen-

kom za goste u prostorijama Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Miroslava Krleže. U povodu Dana Hrvata, slično prethodnim godinama, Hrvatski glasnik objavio je posebno izdanje, ove godine o baranjskim Hrvatima s podnaslovom «Oj, Baranjo, zelena livado».

*Stipan Blatinac / Branka P. Blažetin
Foto: Ákos Kollár*

djelatnost na području hrvatske kulture u Mađarskoj i **Hrvatskome kulturnom društvu Gradišće** za hrvatsku mladež u Mađarskoj. U ime odlikovanih, Hrvatski pjevački zbor iz Dušnjoka zahvalio je pjesmom *Od sveg ti srca hvala*. Nakon svečanih govora i dodjele od-

Glumac i pjevač Stipan Đurić i Orkestar „Vizin”

Hrvatska državna samouprava dodijelila je nagradu za hrvatsku mladež u Mađarskoj Hrvatskome kulturnom društvu Gradišće

Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe

Hrvatska državna samouprava dodijelila je nagradu Hrvatskom izvornom pjevačkom zboru iz Dušnjoka za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture; zbor je pjesmom zahvalio u ime svih nagrađenih

IV. Medjunarodni hrvatski književni susreti

Zvanaredno bogati kulturno-znanstveno-društveni vikend u Koljnofu

Medjunarodni hrvatski književni susreti su se odvijali jur po četvrti put u Koljnofu, od 8. do 11. novembra, sa zvanaredno bogatom književno-turističko-kazališno-folklornom ponudom za dolazeće pjesnike i pisce iz Hrvatske, a i za same domaćine kot i za zainteresirane goste iz Ugarske i Austrije. Ljetos, pod peljanjem Nenada Piskača, novinara i kajkavskog pjesnika, u ovo sridnje-gradišćansko naselje su dospila jur djelomično poznata pjesnička lica, ka se ljetos na ljetos vraćaju u Gradišće. Tako Josip Palada iz Brdovca, Igor Šipić iz Splita, Zoran Bošković, nakladnik iz Splita, profesor Alojz Jembrih iz Zagreba, a ne nazadnje i novi došljaci, mladi pjesnik Marko Gregur iz Koprivnice kot i nevjerovatno plodni hrvatski književnik, rođen u Gruda, Mile Pešorda. U njevoj nazočnosti je došlo jur prvi dan do prezentacije još i trih knjig, uz kupicu koljnofskoga črljenoga vina, u restoranu Levanda.

– *Sad bi se popao s nečim, ča nije bilo predvidjeno i ča je za predstavljache ter i za neke književnike ča zvanarednoga – su to bile uvodne riči domaćina dr. Franje Pajrića – ki je i nastavio: – A to je da će jedan umjetnik, drugomu umjetniku ča lipoga predati. Naš seoski drivorezač, ki duba u drivo, je jedan veliki izgubljeni genij, aš kad bi on bio došao u mlada ljeta u bolje ruke, on bi bio danas jedan veliki umjetnik. Znači, Ferenc Taschner danas želji darovati pjesnikinji i novinarki Timei Horvat jednu svoju sliku, ku iz srca priredjuje njoj jur par tajedan. Ja mislim da će to biti veliko presenećenje ne samo za nju nego za nas sve! Dokle je umjetnička slika u prostoriji zadobila jur u prvom trenutku i simpatiju i pohvalu gledateljev, Ferenc Taschner je počeo s riči, obraćajući se Timei Horvat: – Sad mi tako ide, kot kad sam bio mladi dičak, pak me va školi učitelj pred tablu viknuo da morem zadaću povidati. Grot tako mi ide i s ovim. Mi Koljnofci vaše djelo jako va velikom poštenji držimo, ziz Šopronci skupa, tako bi vam ja rado darovao ovu sliku na koj su urizane vaše knjige iz književnosti, vaše novine, a i tambura kad velu da je Hrvat prez tambure, kot kosač prez kose. Tote su još pera i ars poetica i urezao sam i to da ste Gradišćanka*

Hrvatski književni susreti su se začeli s promocijom knjig iz Hrvatske i Gradišća.
Sliva: Alojz Jembrih, Nenad Piskač, Mirko Berlaković, Timea Horvat i Marko Gregur

– je istaknuo koljnofski umjetnik predajući poklon od velike vridnosti presenećenju novoj vlasnici. Potom je Mirko Berlaković predstavio publiku knjigu novinarskih djel *Petrovsko pero* od autorice Timee Horvat, a Marko Gregur je govorio o novoj pjesničkoj zbirki

novinarke i književnice Božice Brkan. *Pevcov korak kajkavski osebušek za eu* je reprezentativno djelo zriile autorice i čuvarice kajkavskoga jezika. Prof. dr. Alojz Jembrih je ovput imao zadaću da predstavlja najnoviju pjesničku zbirku, pod naslovom *Bu do kaj*, Nenada Piskača, novinara i pjesnika sa 14 objavljenih knjig. Kako je rekao, Bu do kaj si išće odgovor na veliko pitanje i jako provoka-

Koljnofski drivorezbar Ferenc Taschner je darovao sliku Timei Horvat, prilikom prezentacije knjig

Trenutak za pjesmu

Mile Pešorda

Nekoliko nas

Nekoliko nas zauzdanih
Nekoliko nas polomljenih prstiju
Nekoliko nas iskopanih očiju
Nekoliko nas
Nekoliko nas
Izopćenih s ovog svijeta
Izletjesmo naglavačke s onog
Nekoliko nas (o mnogo nas)
Izgubismo ognjište
Izgubismo spas
Pa sad tražimo sebe u očima
U očima tuđih žena
Nekoliko nas bliskih iskonu

Bile su ure posvećene i gradišćanskomu velikanu Mati Meršiću Miloradiću

Hrvatski književnici posjetili su i Plajgor kade im je Meršićevu hižu predstavio Vince Hergović

Akademik dr. Nikola Benčić iz Željezna i dr. Alojz Jembrih iz Zagreba su predvodili predavanje o Miloradiću

nove informacije o ovom znanstveniku, književniku i dušobrižniku Gradišćanskih Hrvata. Otpodne su koljnofski gosti diozimali na otvaranju Meršićeve hiže u Plajgoru, a drugi dan su u okviru okrugloga stola diskutirali o budućnosti ovih koljnofskih susretov. Na ovom spravišću je dogovoreno da Koljnofski književni susreti moraju biti važni dani ne samo za domaćine nego za cijelu regiju i za sve ljude od pera. Pokidob bi se morao ov dogodjaj dostojanstveno i zabilježiti, se je narodila odluka da će se svako ljeto objelodaniti i zbornik književnih djel. Zvana toga dodilit će se i književna nagrada Mate Meršića Miloradića svako ljeto zaslužnomu piscu, pjesniku ki piše nadahnućem gradišćanskohrvatskoga naroda.

Četvrti, a ujedno i zadnji dan boravka hrvatskih književnikov u Koljnofu je završen s folklornim programom u mjesnom kulturnom domu, kade se je svečevao trostruki jubilej tamburašev, tančošev i ženske klape Golubice.

-Tiho-

ADVENAT

KÓPHÁZA - KOLJNOF
HODOČASNO MJESTO ČRNE MADONE
FEKETE MADONNA BÜCSÚJÁRÓ HELYE

18:00

01.12.2012.
Ogranak "Seljačke sloge"
BUŠEVEC (HR)

08.12.2012.
Folklorni ansambl KOLO SLAVUJ
BEČ (AT)

15.12.2012.
HRVATSKI JANDROF I ČUNOVO (SK)

22.12.2012.
KOLJNOF - KÓPHÁZA

szerkesztő / organizátor:
Művelődési Központ - Kőpházi Fiatalok
Društvo Hrvata - Hrvatska Egyesület

www.mladik.hu
www.hrvati.hu
www.avemaria.hu

Szervezők / rendezők ne:
Kőpházi Hrvati Egyesület - Koljnofski Hrvatski Društvo | Vajdasági Központ Hrvatska | Mađarsko | Lengyel

tivno progovara ter se poigrava snagom kajkavske riči. U samom kraju prezentacije autori knjig takaj su štalj iz svojih djel, a u dodatku smo još poslušali i seoskoga recitatora Joška Grubića (Babru) ki napamet zna sva djela koljnofskoga pjesnika Mate Šinkovića. Drugi dan je za književnike prošao u putovanju ki su posjetili Gradišćanske Hrvate u Slovačkoj, tako su pohodili Devinsko Novo Selo, Hrvatski Jandrof, Hrvatski grob i Čunovo, a vraćajući se na koljnofsku bazu, usput su stali i u Bizonji. Ovo putovanje bilo je zapravo završetak ciklusa, jer krez četira ljeta hrvatski književnici su mogli posjetiti sve pokrajine Gradišća. Isti večer su pogledali kazališni kusić Koljnofcevi ki su se za dvajsetimi ljeti znova skupastali u teatru. Subota se je začela djelatnim dopodnevom, pokidob na čelu s dr. Nikolom Benčićem i dr. Alojzom Jembrihom došao je u fokus predavanja gradišćanski velikan Mate Meršić Miloradić. Prije dva miseca Đuro Vidmarović je sugerirao da međunarodni književni susreti moraju obraditi i neke tematske cjeline pak bi bilo zgodno najrpzeti Miloradićev lik u kontekstu hrvatske književnosti, ali da se pobiraju i

Svi aktivisti koljnofskoga kulturnog programa skupa s književnici iz Hrvatske

STARI GRAD – Hrvatska samouprava dotičnoga grada ima Vas čast pozvati, po deseti put, na svoj adventski svetačni sastanak 8. decembra, u subotu, s početkom od 15.30 uri u mošonski Dom društav Bijeli konj (Risljin). To je jur ljeto na ljeto svečana priredba, pri koj se okupljaju Hrvati iz sjevernih krajev. Ovom prilikom nastupaju ženska klapa Golubice iz Koljnofa, dica iz čuvarnice Sunašce iz Kemlje, jačkarni zbor Mali Dunaj iz Kemlje, klapa Staro vino iz Austrije, Ženska vokalna skupina Vesele Gradišćanke iz Unde, KUD Konoplje iz Kemlje i Bizonjski tamburaši, ki ki su pred kratkim proslavili desetu obljetnicu svojega osnutka, i jačkarni blok domaćinov.

MALI BORISŤOF – Društvo „Kultura na selu“ poziva na otvaranje izložbe djela Davora Vukovića, hrvatskoga slikara i pjesnika, podrijetlom iz Poljičke Republike, 30. novembra, u petak, u 19 uri u farskom domu u Malom Borištofu. Izložbu će otvoriti Gordana Bakota, veleposlanik Republike Hrvatske u Austriji, a glazbeno će trenutke umjetnosti oblikovati koljnofski tamburaši Štrabanci. Izložba će biti otvorena misecdan dugo, nediljom i svetkom od 14 do 18 uri.

PETROVO SELO – Prve adventske nedilje će se održati u južnogradišćanskom selu adventski koncert, u kapeli Sv. Štefana, početo od 14.30 uri. Nastupaju hrvatski zbor Djurdjice iz Sambotela, zbor iz Szentkirály, domaći ženski zbor Ljubičica i tamburaški sastav Koprive. Petrovišćani, Bertalan Szabó će igrati na orgulja, dokle u izvedbi Vivien Pinter na trubi ćemo moći čuti prigodne melodije.

SANTOVO – U nedjelju, 2. prosinca, počinje došašće, vrijeme pripreve za Božić i početak nove liturgijske godine. Sljedeće četiri nedjelje, koje prethode božićnome blagdanu, čuvaju spomen na četiri tisućljeća koliko je, po Bibliji, prošlo od stvaranja svijeta do Kristova dolaska. Prvi put se obilježava od 4. stoljeća na Istoku, a od 7. stoljeća ustaljuje se i na Zapadu. U organizaciji mjesne Seoske samouprave, četvrtu godinu zaredom u Santovu se priređuju adventske svečanosti paljenjem svijeća na velikom adventskom vijencu na središnjem seoskom trgu. Prve nedjelje došašća, prvu svijeću uz prigodne riječi upalit će načelnik sela József Feigl, a svečanost će se uljepšati pjevanjem hrvatskih i mađarskih adventskih pjesama, koje će izvesti polaznici hrvatskoga vjeronauka. Idućih tjedana priređuje se i doček Svetog Nikole, a uz prigodni program predstaviti će se katolička i baptistička zajednica. Četvrte nedjelje došašća betlehemari će prikazati pastirsku igru, stari običaj čestitanja i radosnog najavlivanja Isusova rođenja, na hrvatskom i mađarskom jeziku.

Koljnofska srijeda hrvatske povijesti

Ivan Kozlica, bivši savjetnik ministra obrane: „**Niti je bilo progona srpskih civilov, niti je bilo prekomjernoga granatiranja Knina i ostalih gradov, niti je Hrvatska stvorena na zločinačkom pothvatu, tako da je Hrvatska čista, generali su slobodni, a mi smo zadovoljni. Boj je za nas konačno završen!**“

Za velikim petkom i vjerojatno jednim od najsrićnijih vikendov za nas Hrvate u cijelom svitu, kad su u Haagu oslobođeni hrvatski generali, junaki Domovinskoga boja Ante Gotovina i Mladen Markač, u Koljnofu, najbrže od svih sel Gradišća, peljači Društva Hrvati i Matice hrvatske Šopron, mislili su da je tribi ljudem prirediti predavanje s temom: **Domovinski boj u Hrvatskoj 1990–1995.** Cilj je bio da se direktno, iz prve ruke informira o tom povijesnom događaju, koji je stao hrvatskomu narodu jako čuda žrtav, boli i zgu-bitka. Zato je prošle srijede pozvan u koljnofski kulturni dom Ivan Kozlica, bivši savjetnik ministra obrane Republike Hrvatske, da održi svoje predavanje, a njegov jako zanimljiv referat je komentirao na kraju i Zdravko Vladanović, dragovoljac Domovinskoga boja ter diplomirani pravnik, bivši dužnosnik vojnopravnih pitanj u Uredu predsjednika Republike Hrvatske, dr. Franje Tuđmana.

Ivan Kozlica

U ime domaćinov je goste iz Hrvatske i brojne zainteresirane Gradišćance još i prik granice pozdravio dr. Franjo Pajrić, predsjednik Društva Hrvati, ki je u uvodni riči rekao da je dost nepoznanicov i dvojbi, kako i ča je bilo u hrvatskom boju. „*Ovo je početak jednoga dugljega serijala. Mi ćemo imati ovde u Koljnofu, ali u Šopronu, tamo sam i najavio da na protuliće namjeravamo imati prošireni-je dvojezično predavanje u dotičnom gradu, znači, i za ugarsku publiku prezentirati istinu o Hrvatskoj, ne samo o Domovinskom boju. Posebno sam ponosan na to da ja mislim ovo je jako zgodan trenutak, uoči oslobadajuće presude naših generalov, ki su došli doma, a ovo je jedan od prvih takovih okruglih stolov i predavanj uopće, koje se je organiziralo, jer ovo, što se je dogodilo u petak, nigdor nije mogao najpr znati* – s timi misli su riči prik-dane predavaču iz Hrvatske, ki pravoda je svoj referat začeo s povijesnimi uzroki Domovinskoga boja, bogato pračeno i slikami ter kartami. Zahvaljujući Ivanu Kozlici, publika je peljana prik najvažnijih događajev boja. U kratkom uvodu tako je spomenuto 19. stoljeće, jur u to dob je bio gotov temeljni

plan stvaranja Velike Srbije i najvažniji doku-ment srpske nacionalne i vanjske politike, *Načertanije* (Plan) Ilije Garašanina, srpskoga ministra vanjskih poslov. U širenju toga plana mu je najviše pomagao Vuk Stefanović Karadžić ki je pohadjao teren i stalno propagirao med hrvatskim stanovničtvom da su oni zapravo Srbi s katoličkom vjerom. I on je napravio jedan program „*Srbi svi i svuda*“, tako da je s tim stvoren i temelj daljnje veli-ko-srpske ideje. Ovako su dotaknute brojne povijesne činjenice Prvi svitski boj, osnivanje Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, Neza-visna država Hrvata. – *Zločina za vrime NDH-a na hrvatskom području je bilo straš-no puno. U Jasenovcu je ubijen velik broj ljudi, ali taj broj je za deset puta, tijekom Jugoslavije, više bio uveličavan. Naime, Srbi su stalno propagirali, kako je u Jasenovcu ubijeno gotovo milijun Srbov, dokle današnja evidencija poimenično govori o oko osamde-set jezero osob ke su ubijene u Jasenovcu. Titov obračun s poraženom hrvatskom voj-skom, pri kom dojde do strašnih zločinov, koji simbolizira Bleiburg, i brojne likvidacije i danas ne znamo ni približan broj ljudi ki su u*

Mnoge je zanimalo aktuelno predavanje

to vrime umrli – je naglasio Ivan Kozlica. S Hrvatskim protulicem, sa zaprtimi ljudji još jedna hrvatska povijest je propala. S Titovom smrću je začela Jugoslavija umirati i počela se je oživljavati ideja o Velikoj Srbiji. Grupa srpskih akademikova s Memorandumom Srpske akademije nauka i umjetnosti „iznajde“ konačno rješenje srpskoga pitanja za stvaranje Velike Srbije, na čelu sa zagriženim komunistom Slobodanom Miloševićem. Glavno je opravdanje da Srbi ne želju ostati u Hrvatskoj, nego bi se radje priključili srpskoj državi. Za vrime velikih svjetskih promjenova, pada Berlinskoga zida, kod nas Željezne zavjese, u Hrvatskoj se javlja srpsko nezadovoljstvo, ko se je ojačalo za pobjedničkim izbori Hrvatske demokratske zajednice. Dižu se prve srpske barikade, zaustavlja se promet, a pobunu peljaju policajac Milan Martić, zubar Milan Babić (počinio samoubojstvo u haškom zatvoru, ostali su takaj u Haagu) i skladišćar Goran Hadžić. Jugoslavenska narodna armija začme naoružavati srpsko stanovništvo, a u Hrvatskoj male, jedva naoružane skupine ljudi se znaju suprotstaviti nadmoćnoj vojski. U Srpsku krajinu dospenu čudni ljudi, čudnoga izgleda, kim je jedini cilj ubijati hrvatsko stanovništvo, peljajući strašan teror na ti područji. Puca se na velike grade, Šibenik, Dubrovnik Gospić, Osijek, koji uopće nisu bili u stanju kontraudara. Vojne operacije Bljesak i najznamenitija, najslavnija akcija Oluja, u srcu Krajine donese hrvatsku slobodu. Kako smo čuli od predavača, s hrvatske strane je sudjelovalo u operaciji Oluja 140 000 vojnikova, na srpskoj strani bilo je oko 40 000 borcova. Poginulo je 170 hrvatskih policajcova i vojnikova, ranjeno je oko 1100 ljudi. Sa srpske strane poginulo je 400–750 vojnikova, ali kako je naglašeno, nij točnih podatakova, i od 116 do 1200 srpskih civilova. Srpska strana govori da je ubijeno oko 1200 civilova, ali dokazati ne moru da je bilo više od 116 umrliva. Turobna je statistika da je u boju koji je krenuo na Hrvatsku 13 500–

16 000 mrtviva, uništenih stanova 180 000, a bojna šteta je veća od 30 milijardi eurova. Bilo je 550 000 izbjeglica i protiranih Hrvatova, a boj je zaokružio polovicu Hrvatske. Srpska strana je imala, po njevom priznanju, oko 9000 mrtviva. U pretprošlom velikom hrvatskom tajednu nisu samo oslobođeni generali Ante Gotovina i Mladen Markač, nego polag toga i cijela Hrvatska od svih optužbi. – *Niti je bilo progona srpskih civilova, niti je bilo prekomjernoga granatiranja Knina i ostalih gradova, niti je Hrvatska stvorena na zločinačkom pothvatu, tako da je hrvatska čista, generali su slobodni, a mi smo zadovoljni. Boj je za nas završen!* – tako je završio i svoj referat bivši savjetnik ministra hrvatske obrambe. Zdravko Vladanović, jedan od dragovoljceva Domovinskoga boja, uz ostalo i diplomirani pravnik, je potom publici objašnjavao da poslije 1995. ljeta je otvoren jedan drugi front, koji nima oštru crtu bojišnice i na kom ne pucaju jer nij oružja. Po njegovi riči, poslije Oluje, a osobito 2000. ljeta, ne samo mediji peljaju hajku suprot Domovinskoga boja. Razne vladine organizacije, misionari su pokolebali stanovništvo s tim da Domovinski boj nije bio čist i da je u tu dob vladala zaravana politika. To su mnogi vjerovali i posumljali u nevinosti generalova, u istinitosti borbe za slobodu. Čez petnaest ljet s upornimi akcijama, predstavljanjem knjig o Domovinskom boju, lipljenjem plakatova, posterova uz ceste, s govori i tribinama pod firmom „Željimo istinu!“ širi se istina, čiji akter je i govornik: „Zato mi je večeras osobno drago da smo imali prilike s vami podiliti čistu, голу istinu onoga što je Hrvatska prošla u tom razdoblju Domovinskoga boja. U srcu iskrenih ljudi ostalo je ono uvjerenje da su generali čisti, da je Domovinski boj pravilan i obrambeni i da nij razloga sumljati u to! Mi pak u to vjerujemo da brojno slušateljstvo te koljnofške srijede hrvatske povijesti, bilo je složno s prethodnom izvjavom Zdravka Vladanovića.

– Tihomir

PEČUH – Sadašnjem ravnatelju Hrvatskog kazališta u Pečuhu Slavenu Vidakoviću, kojem mandat istječe 31. siječnja 2013. godine, Skupština grada Pečuha na sjednici održanoj 18. listopada produžila je mandat do 30. travnja 2013. godine. Skupština grada Pečuha prihvatila je tekst natječaja za popunu radnoga mjesta ravnatelja spomenutog Kazališta. Njegov će se ravnatelj imenovati na rok od pet godina, od 1. svibnja 2013. godine.

KANIŽA – U organizaciji Hrvatske samouprave toga grada, 30. studenoga, s početkom u 19 sati, u crkvi „Srce Isusovo“ priredit će se Adventski koncert na kojem će nastupiti Ogranak Seljačke sloge iz Buševca.

SEPETNIK – Hrvatska samouprava toga mjesta svake godine blizu Dana Svetog Nikole priređuje susret pomurskih pjevačkih zborova. Ove će se godine to prirediti u subotu, 1. prosinca, u Osnovnom obrazovnom središtu „Pál Királyi“, s početkom u 17 sati. Na susretu nastupit će hrvatski pjevački zborovi iz Sepetnika, Petribe, Fičehaza, Serdahela, Kerestura, Mlinaraca, Kaniže, Pustare, Sumartona, a i tamburaški sastavi iz Kaniže i Kerestura.

KAPOŠVAR – Zemaljsko društvo hrvatsko-mađarskog prijateljstva i Hrvatska samouprava grada Kapošvara organiziraju Hrvatski narodnosni dan 15. prosinca u Prosvjetnome središtu „Árpád Együd“, s početkom u 15 sati. Prilikom toga dana dodijelit će se priznanja osobama koje su pridonijele razvoju hrvatskoga narodnog života grada, nastupit će Orkestar „Tomo Šestak“ iz Koprivnice, Kulturno društvo Saveza mađarskih udruga iz Belog Manastira, te kapošvarski Mješoviti pjevački zbor Duga.

BUDIMPEŠTA – Sljedeća sveta misa na hrvatskom jeziku u crkvi Svetog Mihovila, u budimpeštanskoj Vackoj ulici, bit će 9. prosinca, s početkom u 17 sati. Služi je otac Vjenceslav Tot.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska turistička zajednica i izdavačka kuća Atlantic Press zajednički priređuju predstavljanje knjige reportaža naslova «Adriakék, tengerzöld» autora Béle Lendvaia, 5. prosinca, s početkom u 15 sati, na brodu A38. Knjigu će predstaviti: pisac, novinar, političar István Pálffy, voditelj budimpeštanskog predstavništva Hrvatske turističke zajednice Marin Skenderović, ravnatelj izdavačke kuće Atlantic Press Pál Bokor i autor, dopisnik MTVA-a Béla Lendvai.

SALANTA – U tamošnjoj osnovnoj školi 8. prosinca 2012. u 10 sati priređuje se svečanost proslave 100. obljetnica škole 1912–2012.

BUDIMPEŠTA – Dana 31. listopada potpisan je ugovor s ruskim Gazpromom o plinovodu Južni tok, čime je donesena konačna odluka o izgradnji mađarske dionice od 299 kilometara. Time je postalo jasno da će, unatoč prijašnjim pregovorima s hrvatskom tvrtkom Plinacro i nekim napisima u hrvatskim glasilima, Južni tok zaobići Republiku Hrvatsku. Kako je uz ostalo objavljeno, kapacitet plinovoda kroz Mađarsku od Santova (Hercegszántó) do Tornyszentmiklósa bit će godišnje 30 milijardi kubičnih metara. Izgradnja mađarske dionice stajat će 600 milijuna eura, a uz 30 posto vlastitih izvora 70 posto financirat će se kreditom. Južni tok u Mađarskoj bi trebao biti stavljen u funkciju 1. siječnja 2016. godine. Prema projektu, plinovod Južni tok dugačak je 3.600 kilometara i počinje u Rusiji, prolazi ispod Crnog mora, ulazi u Bugarsku i dalje kroza Srbiju u Mađarsku, gdje se odvaja u dva kraka. Jedan ide u Austriju, a drugi u Sloveniju do Italije. Radovi na Južnom toku trebali bi započeti do kraja godine. Izgradnja Južnog toka stajat će petnaestak milijardi eura, a u južnu Europu iz Rusije preko novog plinovoda godišnje će se izvoziti 63 milijarde kubičnih metara plina. Plinovod je od istaknute važnosti i za Mađarsku i Europsku Uniju jer će se njime povećati sigurnost opskrbe plinom.

PETROVO SELO – Hrvatska samouprava Petrovoga Sela Vas srdačno poziva u mjesni kulturni dom, na prezentaciju knjige petrovskog pjesnika Lajoša Škrapića, 9. decembra, u nedjelju, početo od 17 uri. Dvojezičnu zbirku pjesam pod naslovom Po dujoj cesti, izdala je mjesna Hrvatska samouprava, a urednica knjige je Ana Škrapić-Timar.

SANTOVO – U vrijeme došašća vjernici se pripremaju za Božić učestalijom molitvom i pokorom, posebno odlaskom na jutarnje mise zornice. U Santovačkoj župi ustaljena je i trodnevna duhovna priprava na hrvatskom i mađarskom jeziku, koja se održava u okviru misnoga slavlja, pozivanjem gostujućih svećenika, uz prigodnu propovijed i mogućnost ispovijedi na materinskom jeziku. Kako je na nedjeljnoj misi navijestio santovački župnik Imre Polyák, trodnevna duhovna priprava za Božić ove će godine biti od 3. do 5. prosinca. Duhovnu pripravu hrvatske zajednice sva tri dana, s početkom u 16.30 sati, vodit će otac Bernardin Nikola Vismeg, predstojnik karmelićanskog samostana u Somboru, rodom iz Đurića, uz mogućnost ispovijedi na hrvatskome jeziku prije mise od 16 sati.

„Povezivanje multimedijских kulturnih centara u okviru prekogranične suradnje“

Pečuh–Križevci

IPA projekt „Povezivanje multimedijских kulturnih centara u okviru prekogranične suradnje“ provode glavni korisnik projekta križevačka Gradska knjižnica „Franjo Marković“, mađarski partner „Hrvatski klub August Šenoa“, te pridruženi partner Grad Križevci. Ukupna je vrijednost projekta 109 202, 20 eura. Od ukupne vrijednosti projekta 85% sufinancira Europska Unija preko IPA Mađarska–Hrvatska prekograničnog programa, a preostalih 15% osiguravaju projektni partneri. Projekt je produžen do kraja veljače 2013. godine.

Preko ovoga projekta Hrvatski klub Augusta Šenoe povezuje se kroz mrežu multimedijских kulturnih centara s partnerima iz Hrvatske. Projekt se počeo provoditi 1. prosinca 2011. godine, kaže Mišo Šarošac, voditelj Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe. Uz audioopremu, rasvjetu te opremu za simultano prevođenje, nabavit će se i videooprema, što će omogućiti održavanje kinoprojekcija. Nadalje, u prvom razdoblju provedbe projekta formiran je mjesni kulturni klaster, poradi prekogranične suradnje udruga u kulturi.

Ustanovljeno je da postoji mnogo prostora za razvoj suradnje i zajedničkih programa, što se posebno odnosi na područje folklor, zbornoga pjevanja, organizacije kazališnih predstava, znanstvenih i stručnih skupova, poticanja vjerskoga stvaralaštva te tehničke kulture, posebice modelarstva.

Uz aktivnosti tehničkog opremanja multimedijских centara u Pečuhu (Hrvatski klub

Augusta Šenoe) i Križevcima (Gradska knjižnica „Franjo Marković“) podjednako je važno istaknuti i brojne druge aktivnosti kao što su književne i glazbene večeri, izložbe te ostale aktivnosti koje potiču razvoj kulture. Tako izložba likovnih radova članova Hrvatskoga kluba „August Šenoa“ iz Pečuha te izložba nakladništva Matice hrvatske iz Pečuha, koncert sakralne glazbe Ženskoga pjevačkog zbora „August Šenoa“ iz Pečuha. Potom književna večer „Citajmo zajedno – povezivanje Križevaca i Pečuha preko književnih djela“ uz predstavljanje prijevoda književnih djela s hrvatskog na mađarski jezik. Naime u sklopu projekta tiskat će se i tri izdanja (knjige) na mađarskom jeziku.

bpb

Dan umirovljenika u Katolju

Svatko je osobno dobio pozivnicu za Dan umirovljenika održanog 20. listopada u 16 sati u domu kulture.

Toga se dana okupio stari i stariji naraštaj. S velikom su nas dobrodošlicom čekali predsjednica sela Nora Čibi Trubić i svi članovi samouprave.

Program je počeo s predsjedničnim pozdravnim riječima, a zatim smo čuli recitaciju Anne Virág Ronokiné, i pogledali komediju. Program je završen s recitacijom.

Svi umirovljenici dobili su poklone, pa i oni koji 50 godina žive u braku. Muškarcima je uručena vinska boca s ugraviranim grozdom, a ženama slika sa strukom cvijeća.

Nakon darivanja čekali su stolovi puni kolača, slatkiša, topli čaj i vrelo vino. Svatko se dobro osjećao.

I ovim putem zahvaljujemo samoupravi sela Katolja za nezaboravno poslijepodne.

Guganka

Pečuška gimnazija čeka buduće đake

Učenici osmog razreda osnovne škole prvi put u svome školovanju pred važnom su odlukom, uskoro će doći vrijeme kada će se trebati javiti u neku srednjoškolsku ustanovu. Nije lako odlučiti, naime srednje obrazovanje važan je milijokaz u daljnjem školovanju ili zapošljavanju ubuduće. U odabiru pomažu i ustanove organiziranjem promidžbenih programa. Ravnatelj pečuške hrvatske narodnosne dvojezične gimnazije Gabor Győrvári svake godine posjećuje hrvatske osnovne škole u raznim regijama kako bi govorio o mogućnostima, uvjetima školovanja u pečuškoj ustanovi, te pozvao osmoškolce na otvoreni dan. Hrvatske osnovne škole s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika u Keresturu te u Serdahelu posjetio je 7. studenoga, prilikom kojeg je ukratko predstavio hrvatsku gimnaziju.

U hrvatsku se gimnaziju prijavljuje prema osnovnim načelima prijavljivanja, ustanova traži polaganje središnjega prijamnog ispita. Prijavnice za središnji prijamni ispit treba predati do 10. prosinca 2012. Središnji prijamni ispiti su 19. siječnja 2013. u 10 sati ili u iznimnom slučaju 24. siječnja 2013. u 14 sati, koji se može polagati u bilo kojoj srednjoškolskoj ustanovi. Rok je prijave za gimnaziju, prema osnovnim načelima prijavljivanja, 15. veljače 2013. g. Usmeni prijamni i orijentacijski razgovor o znanju jezika bit će 23. veljače 2013. u 10 sati, a u iznimnom slučaju 1. ožujka 2013. u 14 sati.

Prilikom posjeta ravnatelj pečuške gimnazije izvijestio je učenike i o programu narodnosne gimnazije. Djeluje po programu dvojezičnih ustanova u kojima se 50 posto sati održava na hrvatskom jeziku. Cilj je ustanove da učenici uspješno polože središnju maturu srednjeg i visokog stupnja.

Predmeti hrvatski jezik i književnost, povijest, zemljopis uče se na hrvatskom jeziku, a ostali predmeti na dva jezika. Za učenike koji slabije vladaju hrvatskim jezikom organiziraju se tzv. nulti razredi u kojima se hrvatski jezik uči u povišenoj satnici. Ima mogućnosti za učenje stranih jezika, engleskog i njemačkog. Za učenike koji pohađaju iz udaljenijih mjesta, osiguran je moderan đački dom, koji po zakonu nudi besplatan smještaj.

U pečušku gimnaziju prije nekoliko godina uvijek se prijavilo više učenika nego koliko ih se moglo primiti i upravo zbog tih razloga pokrenuti su usporedni razredi, od školske godine 2013/2014. na svakom će godištu biti dva usporedna razreda. Prema ravnateljevim riječima, kapacitet đačkog doma udovoljava potrebama, naime osnovnoškolce prije nekoliko godina već nisu primali u dom, i tako je ostalo dovoljno mjesta za gimnazijalce. To je učinjeno i s razlogom neke vrste narodnosne politike da u malim hrvatskim naseljima škole ostanu, naime na taj su način male narodnosne škole mogle zadržati svoje učenike, a kapaciteti pečuške osnovne škole uspješno su popunjeni iz Pečuha i uže okolice.

Iz Pomurske regije, u kojoj ne djeluje nijedna hrvatska dvojezična ustanova, prema riječima g. Győrvárija, većinom se upisuju u

Gabor Győrvári među osmašima u Serdahelu

nulte gimnazijske razrede, jer njima je još potrebna nadgradnja znanja hrvatskoga jezika, ali se događa i to da se odmah upišu u deveti razred. Njima je prvo polugodište naporno. Kako bi se i ta problematika ublažila, otkada su pokrenuti usporedni razredi, moguć je prijelaz iz razreda, jer na temelju prijamnih razgovora nije moguće u potpunosti ustanoviti kakvim znanjem jezika raspolaže dijete.

Koliko utječu općenite promjene mađarskog obrazovanja na programe dvojezičnih škola, ravnatelj pečuške gimnazije rekao je:

– Treba naglasiti da sadašnji zakon narodnosne dvojezične škole posebno tretira, ono što se odnosi na dvojezične škole, to je drukčije kod narodnosnih dvojezičnih škola. U narodnosnim školama ne dovodi se pitanje koji se predmet podučava na hrvatskom jeziku. Na nas se odnose smjernice narodnosnog odgoja i okvirni planovi. Ima samo nekih izmjena poradi boljeg usvajanja hrvatskoga jezika. Radujem se da od iduće godine u narodnosnim školama s predmetnom nastavom jezika bit će obvezatno imati pet sati u rasporedu po tjednu, a narodopis također dobiva na rangu kao samostalan predmet i također na hrvatskome jeziku. Jednako tako smatram dobrim da će se naznačiti koji su ti učitelji koji imaju kompetenciju u narodnosnom odgoju.

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fičehaza

SERDAHEL – Hrvatska osnovna škola „Katarina Zrinski” svake godine 16. studenoga, na danu smrti Katarine Zrinski prisjeća se grofice, čije ime ustanova nosi. Na prigodnom programu učenici čitaju o njezinu životu i iz njezina djela „Putni tovaruš”. Toga dana učenici prvog razreda prisežu i dobivaju privjesak sa simbolom škole.

JEGERSEK – Na poziv Mađarskoga nacionalnog saveza Zalske županije, članovi Udruge Zrinskih kadeta 16. studenoga nastupili su na obilježavanju 348. obljetnice smrti Nikole Zrinskog. Pred zgradom gradske samouprave nastupili su u povijesnim odorama, a nakon programa prisjećanja pogledali prigodnu izložbu o Nikoli Zrinskom.

KERESTUR – Osnovno obrazovno središte „Nikola Zrinski” ove školske godine slavi pedesetu obljetnicu postojanja školske zgrade u kojoj se odvija nastava. Povodu toga ustanova će od 21. do 26. siječnja 2013. organizirati niz programa. Bit će uređena i izložba o povijesti škole, moći će se pogledati stari videofilmovi o njezinu životu. Djelatnici ustanove mole bivše učenike ukoliko imaju ideje za programe, odnosno raspoložu starim fotografijama, neka stupe u vezu s ravnateljicom ustanove Anicom Kovač.

Dolazi Ivica iz škole neraspoložen. „Što je, Ivice? Koji ti je predmet u školi danas bio najteži?” „Klupa! Pala mi je na nogu.”

Ide Mujo Saharom i naiđe na nekog beduina pa ga upita: „Koliko još ima do mora?”

„Tri stotine kilometara”, odgovori beduin.

„Dobra vam plaža, al’ je more daleko!”, na to će Mujo.

I. Međunarodni glazbeni festival „Martince“ otvorili su martinački načelnik Levente Várnai i predsjednica tamošnje Hrvatske samouprave Đurđa Sigečan

U martinačkoj športskoj dvorani 22. listopada 2012. g. priređen je I. Međunarodni glazbeni festival „Martince“ u organizaciji tamošnje Seoske i Hrvatske samouprave, te KUD-a „Martince“. Glavni je cilj Festivala bilo okupiti mještane, i stare i mlade, te stanovnike okolnih podravskih naselja, i ponuditi svakome ugodnu zabavu uz tamburaške sastave i omiljene sastave.

Taj su cilj organizatori uspjeli i ostvariti jer su se nakon pozdravnih zagorskih pjesama u izvedbi Ženskoga pjevačkog zbora „Korjenci“, koji je utemeljen 1996. g. i koji je sa svojim jedinstvenim podravskim tonom vrlo omiljen u svom selu, a i nadalje, nizali vrsni izvođači iz Mađarske i Hrvatske. Treba spomenuti da su se svi sudionici, izvođači besplatno odazvali pozivu.

Prvi dio programa posvećen je tamburaškim sastavima, među kojima su nastupili:

1. Suhopoljski tamburaši, čiji je sastav utemeljen 1999. g. U prvim je godinama osnutka sastav djelovao u mjestu, i tako stjecao potrebno znanje i iskustvo. Napornim

Međunarodni glazbeni festival „Martince“ okupio je niz izvođača i više od tisuću posjetitelja

radom sastav izlazi iz dosadašnjih okvira i počinje svojim prvim studijskim uracima. Članovi sastava godinama su se mijenjali. Danas su Suhopoljski tamburaši vrlo aktivni u svom djelovanju, te iza sebe imaju bezbroj nastupa diljem Lijepje Naše. Aktivno sudjeluju i u radu Kulturno-umjetničke udruge Suhopolje, te u radu KUD-ova iz Gradine i Čaćinaca, pa se na taj način zalažu za očuvanje tradicionalne i kulturne baštine, ali i promicanju tamburaške glazbe.

2. Orkestar Drava iz Lukovišća djeluje uz tamošnji KUD „Drava“, koji je svoje djelovanje obnovio 2007. g. Mladi svirači osnovne sviranja naučili su u lukoviškoj osnovnoj školi od nastavnika Tibora Kedvesa, a nakon toga su samoukou usavršili svoje znanje. Najveći su uspjeh postigli 2010. kada su osvojili nagradu Najomiljenijeg interpretatora u Barčanskoj regiji.

3. Orkestar Vizin iz Pečuha lani je pro-

lavio 30. godišnjicu svoga utemeljenja. Ovaj četvrti naraštaj zajedno svira 8–9 godina, a bivši su učenici Antuša Vizina. Prate pečuški folklorni ansambl „Tanac“, no često ih pozivaju drugi folklorni ansambli, pjevački zborovi u okolici. Cilj im je očuvanje, sakupljanje i izvođenje još postojeće hrvatske narodne glazbene baštine.

4. Sastav Podravski mužikaši osnovan je u Pitomači 1994. godine, s namjerom njegovanja podravske glazbe, te glazbe skladane u tom duhu, i to sviranjem na uobičajenim podravskim glazbalima. Do sada imaju snimljene dvije vlastite kasete i dva CD-a, koji su naišli na jako dobar prijam kod urednika, a i kod slušatelja radiopostaja.

U drugom dijelu programa organizatori su više ugodili srednjem i mlađem naraštaju, te ugostili sastave koji sviraju popularnu glazbu i uz čiju se svirku razvila prava veselica na prostoru za ples. Sastavi, koji su se predstavili podravskoj publici, bili su:

1. mladi sastav Oaza Band koji je došao iz Sopja. Sastav svira na raznim zabavama, rođendanima, svadbama, a i na predajama maturalnih vrpca. Repertoar im je šarolik: od narodne pa sve do rock-glazbe.

2. Bonita Band svojim radom počinje 2006. g. kao bezimni sastav. Od tada do sada se promijenilo nekoliko članova. Snimio dva svoja samostalna nosača zvuka. Osim što svoje pjesme izvode na različitim nastupima i festivalima, vrlo rado zasviraju i na svadbama. Sastav je vrlo omiljen u svojoj županiji, a i šire.

3. Podravka Band iz Martinaca utemeljen je 1993. godine. Članovi su osnove sviranja naučili kao osnovnoškolci od poznatog svirača Jožefa Kovača. U prvim godinama osnutka sastav je djelovao u mjestu i tako stjecao potrebno znanje i iskustvo. Napornim radom sastav izlazi iz tih okvira i počinje svirati na svadbama i balovima diljem Mađarske. Vrlo su aktivni u svom djelovanju, te postaju omiljeni svojim širokim repertoarom. Iza sebe imaju bezbroj nastupa. Uza sve svoje obveze ne zaboravljaju ni na KUD „Martince” ni na Ženski pjevački zbor „Korjeni”, jer su oni njihov prateći sastav i na taj se način zalažu za očuvanje tradicionalne kulturne baštine.

4. Gašo Band iz Virovitice utemeljen je 1992. g. Tijekom tih 20 godina postali su jako omiljeni i u Hrvatskoj i u inozemstvu. U Martince dolaze već kao kući, jer su ovdje često i rado viđeni gosti. Repertoar im je šarolik, a sviraju na vjenčanjima, domjencima, krstikama, sindikalnim veselicama, maturalnim zabavama itd. Sve u svemu, kako oni kažu, oni su „bend za vas...”.

5. Prva liga osječka je glazbena skupina koja pod tim imenom djeluje od 2006. g. Iza

njih su brojne uspješnice (hitovi), nastupi i nagrade na festivalima. Dugogodišnji suradnik im je bio Miroslav Škoro. Izdali su dva albuma. Mnoge od pjesama s albuma postale su uspješnice.

Napomenimo kako je toga dana među brojnom publikom u martinačkom domu kulture bio i niz uzvanika: Zdravko Dijaković, dožupan Virovitičko-podravške županije, koji je vodio i službene razgovore s martinačkim načelnikom Leventom Varnajem, uz Josipa Novogradeca, predsjednik Županijske skupštine Virovitičko-podravške županije, Josipa Granjaša, načelnika Općine Sopje, Damira Mihaljevića, ravnatelja Srednje glazbene škole „Jan Vlašimski” iz Virovitice. Događanjima je nazočila i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov, Zsolt Tiffán, predsjednik skupštine Baranjske županije, te saborski zastupnik, i Marietta Pohl, potpredsjednica skupštine Baranjske županije, Marta Maneszkó-Tamási, ravnateljica Ureda za poljoprivredu Vlade Republike Mađarske u Baranjskoj županiji, martinački župnik Ilija Čuzdi te bivši martinački župnik Ágoston Darnai, Jozo Hari, zastupnik u Skupštini grada Pečuha, Jozo Solga, voditelj ureda Hrvatske državne samouprave, Marko Győrfvári, gradonačelnik grada Selurince i mnogi drugi...

v. velin

SANTOVO – Hrvatska samouprava sela Santova na posljednjoj redovitoj sjednici održanoj 14. studenog ove godine, uz ostalo, raspisala je natječaj za stipendiranje srednjoškolaca i studenata, te donijela odluku o raspodjeli sredstava namijenjenih za podupiranje mjesnih hrvatskih ustanova, udruga i zajednica. U proračunu samouprave za 2012. godinu za stipendije je osigurano okvirnih 150.000, a za podupiranje mjesnih hrvatskih ustanova, udruga i zajednica 100.000 forinta. Natjecati se mogu srednjoškolci i studenti, pripadnici mjesne hrvatske zajednice sa stalnim prebivalištem u Santovu, koji aktivno sudjeluju u društvenom, kulturnom ili vjerskom životu, a s prosjekom prošlogodišnjih ocjena najmanje 3,00, bez ocjena vladanja i marljivosti. Obrazac za natječaj i detaljne obavijesti mogu se dobiti od predsjednika santovačke Hrvatske samouprave, a dostupne su i na web-stranici samouprave naselja www.hercegszanto.hu. Natječaj je otvoren do 10. prosinca, a rok je vrednovanja 14. prosinca 2012. godine. Odlukom Zastupničkog vijeća, Hrvatskoj osnovnoj školi dodijeljeno je 35.000, vrtiću i učeničkom domu po 25.000 forinta, za podupiranje djelatnosti koje služe njegovanju, razvijanju materinske riječi i nabavi za to neophodnih pomagala, a Državnom udruženju šokačkih Hrvata 15.000 forinta za troškove održavanja klupskih prostorija.

OSIJEK – Udruga Šokačka grana, u suradnji s Glasom Slavonije, izdala je kuharicu „Ukiselost tista“, koja je nedavno predstavljena u prostorijama Udruge u sklopu obilježavanja Danâ kruha, kaže predsjednicu udruge Vera Erl. Uz rečeno Udruga Šokačka grana iz Osijeka organizirala je i 2. Dane Julija Njikoša. Središnji događaj Dana bio je cjelovečernji koncert Vere Svobode, Njikoševih udovice i dugogodišnje suradnice, koja je otpjevala niz njegovih pjesama. Koncert je priređen u Hrvatskome narodnom kazalištu u Osijeku 27. listopada 2012. godine, a među ostalima nazočili su mu i brojni Hrvati iz Mađarske, poštovatelji Njikoševa rada. Julije Njikoš (1924–2010) jedan je od osnivača Slavonskoga tamburaškog društva «Pajo Kolarić», bio je djelatnik Radija Osijeka, glazbeni pedagog i skladatelj... Lani na 1. Danima Julija Njikoša, pod nazivom „Tamburica pod rukom”, otvorena je Spomen-soba J. Njikoša u osječkome Muzeju Slavonije. Julije Njikoš rođeni je Osječanin, muzikolog, skladatelj, melograf, dirigent, glazbeni kritičar i prvi počasni član Šokačke grane, velik dio svog rada posvetio je Osijeku i Slavoniji. Bio je čarobnjak nota i doajen hrvatske tamburaške glazbe. On je 70-ih godina pokrenuo učmalost koja je postojala, iz ljudi je pjesmom i razgovorom izvlačio ono najbolje, bilježio i objavljivao na tadašnjem Radiju Zagrebu. Tako je, ujedno, budio nacionalni naboj. Ono što je on započeo, mi sada nastavljamo – kaže Vera Erl, predsjednica Šokačke grane.

„Tanac” u poluzavršnici „Paun poletio”; glasujte za „Tanac”!

Podupirite KUD Tanac svojim glasovima, udružite snage za promicanje kulturne baštine hrvatske narodnosti.

Žarko smo navijali plesačima i sviračima, umjetničkom voditelju KUD-a Tanac i njegovim pomagačima u subotu, 17. studenog, prilikom televizijskog prijenosa predzavršnog natjecanja „Fölszállott a páva” / Tražimo zvijezdu u kategoriji narodne glazbe i narodnog plesa, natjecanju koje je osmislila i pokrenula državna javna televizija Dunav, MTV i Kuća običaja početkom ožujka. Cilj je natjecanja popularizacija mađarske narodne glazbe i plesa kako Mađara iz Mađarske, tako i onoga iz baštine izvanograničnih Mađara. Prijaviti se mogu svi koji njeguju narodnu glazbu i ples, pa se tako javio na natjecanje i KUD Tanac iz Pečuha, a kako saznajemo, i Orkestar Vizin koji je ispaio u pretkvalifikacijama. Ocjeni-

vački sud vrsnih stručnjaka narodnoga plesa i glazbe, nošnje, ocijenio je visokom ocjenom izvedbu Bošnjačke svadbe (kermeza) u izvedbi KUD-a Tanac, uz pratnju Orkestra Vizin, 17. studenog. Tanac je dobio 58 od maksimalnih 60 bodova, pa tako dospio u završnicu natjecanja u koju su se plasirale 24 produkcije u četiri kategorije. Kategorija narodnoga plesa; orkestar ili zbor; solopjevač ili solist na glazbalu; soloplesač ili ples u paru. Pobjednici u svakoj kategoriji dobivaju nagradu u vrijednosti od milijun forinti, a dodijelit će se i nagrada publike također u vrijednosti od milijun forinti. Ocjenjivački sud čine: Gergely Agócs, László Diószegi, Márta Sebestyén, Ferenc Sebő, Bőske Tímár, Zoltán Zsúráfszky.

KUD Tanac iz Pečuha utemeljen je 1988. godine poradi sakupljanja, obrade i prikaza običaja Hrvata u Mađarskoj. Od 1993. godine Društvo djeluje kao udruga. Na čelu je Tanaca i udruge umjetnički voditelj József Szávai. Tanac ima i svoj prateći sastav, Orkestar Vizin kojim ravna Zoltán Vízvári.

Nije pitanje kako je Tanac u tome društvu svojevršno kukavičje jaje, pogotovo ako se uzme u obzir da je prvenstveni cilj spomenutog natjecanja promicanje domaće i prekogranične mađarske kulture. Članovi žirija simpatiziraju s mnogim izvođačima, povezuje ih dugogodišnje poznanstvo, čemu se Tanac može „suprotstaviti” jedino vjerodostojnom produkcijom na visokoj stručnoj razini (uživajući simpatije narodne pjevačice Márte Sebestyén). Tako je stigao i do poluzavršnice, ali se prilikom sljedećeg nadmetanja može

očekivati da će stručni žiri bolje podupirati „svoje” izvođače.

Nakon što je prošli put KUD Tanac prikazao Bošnjački kermez iz okolice Pečuha, pred najširoom javnošću putem izravnoga televizijskog prijenosa predstavio je bogatu kulturnu baštinu hrvatske etničke skupine koja brojno sve više opada. Nije se moglo mnogo saznati o tako velikom uspjehu, stoga bi bilo važno da svi Hrvati u Mađarskoj prepoznaju dio svoje bogate kulturne baštine, te navijaju Tanacu u daljnjem natjecanju. Naime i u poluzavršnici će biti otvorena mogućnost da osim pobjednika četiriju kategorija u završnici prođe još jedna produkcija, i to prema glasovima publike. To je stvarna mogućnost KUD-a Tanac za prolaz dalje.

Stoga pozivamo sve da o nastupu u poluzavršnici 1. prosinca 2012. godine, uživo na Duna TV, s početkom u 18.35, obavijeste sve Hrvate u Mađarskoj. Kako je najavljeno u proteklom krugu, KUD Tanac će se ovaj put predstaviti s podravskim hrvatskim plesovima i pjesmama.

KUD Tanac već 25 godina jedan je od temelja opstanka Hrvata u Mađarskoj. Njegovi članovi, ne žaleći ni vremena ni truda, njeguju narodnu nošnju, pjesme i plesove svojih predaka, našu zajedničku kulturnu baštinu. Podupirite KUD Tanac svojim glasovima, udružite snage za promicanje kulturne baštine hrvatske narodnosti!

Nastup u 3. predzavršnici dostupan je na: <http://www.youtube.com/watch?v=SssuLDiLQ00&feature=youtu.be>

bpb

SOMBOR – Udruženje građana Urbani Šokci 29. studenoga 2012. godine u 19.30 sati u Velikoj dvorani Gradske kuće u Somboru (Trg Svetog Trojstva) priređuje multimedijalnu večer „Šokadija u književnosti, pjesmi, slici...”. U prvom dijelu programa izlaganje na temu Panonizam i šokaštvo, te predstavljanje dvoknjižja Panonizam hrvatskog pjesništva, a sudjeluju prof. dr. sc. Goran Rem, mr. sc. Vera Erl i književnik Mirko Ćurić, predsjednik Ogranka Društva hrvatskih književnika slavonsko-baranjsko-srijemskog. U drugom dijelu slijedi predstavljanje CD-a „Svatovske pisme Šokaca u Bačkoj”, „Ala piva Šokica”, zatim revija šokačkoga tradicijskog svadbenog ruha. Sudjeluju pjevačke skupine UG „Tragovi Šokaca” Bač, „Kraljice Bodroga” Monoštor i KPZH „Šokadija” Sonta. Poradi njegovanja višegodišnje suradnje šokačkih Hrvata u Podunavlju, poziv iz Sombora upućen je i predstavnicima santovačke Hrvatske samouprave.

UMOK – Hrvatska samouprava i Hrvatsko kulturno društvo Kajkavci u tamošnjem domu kulture 1. prosinca priređuju Hrvatski dan. Nakon hrvatske mise, s početkom u 17 sati, slijedi program u kojem nastupaju Hajdenjaki iz Dolnje Pulje, Židanski bečari iz Hrvatskog Židana i HKD Kajkavci iz Umoka.